

İğneyi başkasına, Çuvaldızı kendimize...

K. Mete Sözeri 2019

Yüz yıllarca belirli amaç ve görevler için seçilerek üretilmiş köpek ırklarının, endüstri devrimi sonrası “gereksiz” olan meziyetlerinin bir yeniden seleksiyon ile tekrar topluma faydalı hale gelmesi, kinolijinin en temel ve önemli sorunudur. Bu sorun çözülmedikçe, var olan problemler çözülmeyecek, tam tersine artacaktır.

Buz üstünde kızak çekmek için, soğuğa dayanıklılığı ve kızıağı çekerken buzun altındaki çatlakları hissederek kızıağı yönlendirmesi için “seçerek üretim” ile şekillendirilmiş bir kuzey spitz inin, günümüz dünyasında şehirlere nasıl uyum göstereceğini nasıl çözeriz? Başka bir örnek ile, soygunculardan korunmak için, 1800-1900 yıllarda kuşkucu, sert karakterli üretilmiş köpeğimizle, güvenliği artırılmış bir şehirde nasıl bir görev ve amaç için birlikte yaşamaya devam edebiliriz? Güney Amerika'da tarım alanlarına zarar veren domuzların, vahşi hayvanların önlenmesi için üretilmiş bir ırkın bu meziyetlerini yaşam koşulları ve gereksinmelerin değişmesiyle nasıl bir seleksiyonla (seçerek üretim) ile başka bir yöne kanalize edebiliriz?

Bu soruları sayfalarca uzatabiliriz. Çünkü var olan köpek ırklarının tamamı insan eliyle seleksiyon (seçerek üretim) ile bir hizmet ya da amaç için üretilmiştir. Sosyal ve ekonomik nedenleri ortadan kaldığı noktada, ya evrilerek yeni görevlere adapte oluyorlar ya da içinde buldukları toplumun gereksinmelerine göre yeniden şekilleniyorlar veya (en kötüsü) yasaklanıyorlar.

Ne yazık ki ortada varlığını yok sayamayacağımız bir gerçek var; 1900 larda kafes döğüşü yani bahis oynamak için üretilmiş bir ırkın toplum içinde, kalabalık şehirlerde diğer hayvanlar ve köpekler için bir “tehdit” oluşturmaması gerekiyor. Aynı nedenler le”büyük hayvan avı” için üretilmiş, geçmişi bu göreve dayanan ırkların şehirde, sokakta gördükleri her hareket eden canlıya saldırma güdüsünün yine seçerek üretim ile giderilmesi, engellenmesi gerekiyor.

Tam da bu noktada bir çıkmaz sokak karşımıza çıkıyor. Bir gereksinme, bir neden için üretilmiş ırklar, yeni varlık ve yaşam koşullarına ayak uydurmak için “tek tip” köpek olmaya zorlanıyorlar. Çok şanslı olanlar, spor, arama kurtarma, eşlik ya da dedektörlük görevleri ile günümüze adapte olarak ırk özelliklerini devam ettirebiliyorlar. Modern Dünya'nın değişen koşullarına ayak uyduramayacak durumda olanlar ise, on yıllar içinde red edilmeye, “kötü ırk” olmaya devamında yok edilmeye mahkum edilecekler.

Kinoloji ile ilgilenenlerin ve ırk uzmanlarının çözmesi gereken temel sorun budur. Ring içinde diğer köpeklere ve insanlara aşırı saldırganlık gösteren köpeklerin üretimden men edilmesi sadece geçici bir çözümdür. Asıl çözüm, onların üretilme nedenlerine yani varoluş amaçlarına uygun çözümler üretmek ve uygun ortam ve görevler ile devamlarını sağlayabilmektir.

Bu konuda yetiştiricilere, hakemlere ve eğitmenlere büyük bir sorumluluk düşüyor. Sadece yavrusu sevimli görüldüğü için sahiplenilen bir yavrunun, ne gibi gereksinimleri olduğunu

yaygın bir şekilde anlatmak gerekiyor. FCI da neden 10 grup olduğunu, bu gruplarda ki her ırkın da farklı özellikleri olabileceğini, aynı batından iki kardeşin bile farklı karakterde olabileceğini anlatmak gerekiyor.

Yine aynı nedenle, yetiştiriciler ve eğitmenler kinolojik bir bilgi birikimine sahip olması çok önemli. Ne yazık ki Dünya genelinde önce yavru alınıyor (sevimsizliği ya da caydırıcılığı) baz alınarak) sonra sorunlar başlayınca eğitmen aranıyor. Bu konuyu beğeni, moda, arz-talep dengesine bırakmanın sonuçları “gelişmiş” olduğunu düşündüğümüz ülkelerde bile, ırkı yasaklamak yani varlığına son vermek olarak ortaya çıkıyor. Çözüm için, kinolojinin her noktasında yer alan insanların ırkların gelişimi ve devamlılığı için sorumluluk yüklenmeleri gerekiyor. Bu gerçekleşmedikçe, her on yılda bir”yasaklı ırk” ya da “sokak köpeği” kavramı üzerine onlarca paylaşım ile çözümsüzlüğe devam edeceğiz...

Önümüzdeki en büyük engel yine ne yazık ki “köpek ve ihtiyaçları” sektörü. Bu sektör o kadar karlı ve büyük ki, yapmak istediğimiz herşeyin önüne çıkabilecek güçte. Bu güç kinolojiye sahip çıkmak isteyenleri korkutamaz, korkutmamalı. Çözümleri, inananlar, öğrenenler ve yanlışları değiştirmeye çalışanlar sunacaklar...

